

ΟΜΙΛΙΑ

ΜΕΤΑ

ΤΑΣ ΠΡΑΞΕΙΣ ΤΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ

ΤΑΣ ΑΝΑΓΙΝΩΣΚΟΜΕΝΑΣ ΕΝ ΤΗ ΚΗΡΥΑΚΗ ΤΟΥ ΠΑΣΧΑ.

Ψαλ. 117
24. 27.

ΑΝΔΡΕΣ ἀδελφοί « Αὕτη ἡ ἡμέρα ἦν » ἐποίησεν ὁ Κύριος, ἀγαλλιασόμεθα καὶ » εὐφρανθῶμεν ἐν αὐτῇ. Συζύσασθε ἑορ- » τὴν ἐν τοῖς πυκάζουσιν ἕως τῶν κερά- » των τοῦ θυσιαστηρίου. Ὁ Θεὸς ἐποίησε πάσας τὰς ἡμέρας, ποία οὖν ἐστὶν ἡ ἡμέ- » ρα, περὶ ἧς ὁ ἅγιος Προφήτης λέγει, ὅτι ὁ Θεὸς ἐποίησεν αὐτὴν; καὶ διατὶ νομοθετεῖ ὁ Θεός, ἵνα χαίρωμεν ἐν αὐτῇ καὶ εὐφραι- » νώμεθα, καὶ συζηήσαντες ἐν αὐτῇ ἑορτὴν συνέλθωμεν πάντες, ὥστε καταπυκνωθέντες φθάσωμεν ἕως εἰς τὰ ἄκρα τοῦ θυσιαστη- » ρίου; Δύω δημιουργίας ἐποίησεν ὁ Θεός, μίαν ὑλικὴν, ἣτις ἐστὶν ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς, καὶ ἄλλην πνευ- » ματικὴν, ἣτις ἐστὶν ἡ Ἐκκλησία καὶ πάν- » τες οἱ ἐνσεβεῖς οἱ ταύτην συγκροτοῦντες καὶ μέλη αὐτῆς ὄντες. Παρατήρησον δὲ τὴν ὁμοιότητα τὴν μεταξὺ τῆς ὑλικῆς καὶ τῆς πνευματικῆς, ἵνα μάθης ποία ἐστὶν ἡ ἡμέ- » ρα, ἣν ἐποίησεν ὁ Κύριος. « Ἐν ἀρχῇ ἐποί- » ησεν ὁ Θεὸς τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν. » Ἀπ' ἀρχῆς ὁ Θεὸς διέταξε τὴν Ἐκκλη- » σίαν τῶν Πρωτοτόκων ἐν οὐρανοῖς ἀπογε-

Γεν. 1. 1.

Ἑβρ. 12.
23

γραμμένων, καὶ τὴν τῶν πιστῶν τῶν ἐπὶ γῆς ἀγωνιζομένων. « Ἡ δὲ γῆ ἦν ἀόρατος ^{Γεν. 1. 2.} » καὶ ἀκατασκεύαστος. » Καὶ ἡ Ἐκκλησία δὲ πρὸ τῆς νομοθεσίας ἀφανὴς ἦν ὡς μὴ ἔχουσα τὸ φῶς τῶν νόμων, καὶ μετὰ τὴν νομοθεσίαν ἀσύστατος ὡς ἔχουσα νόμους σκιώδεις. « Σκιᾶν γὰρ εἶχεν ὁ νόμος. » Καὶ ^{Ἑβρ. 10. 1.} ἐγένετο, λέγει, φῶς, ἦγουν φῶς αἰσθητὸν τὸ ^{Γεν. 1. 3.} φωτίζον τὴν αἰσθητὴν κτίσιν. Ἀλλὰ καὶ φῶς ἐγένετο νοερὸν, ὁ Χριστὸς φωτίζον τὴν πνευματικὴν κτίσιν, « φῶς μέγα φω- » τίζον τοὺς ἐν σκότει καὶ σκιᾷ θανάτου » κατοικοῦντας. » Τοῦτο προοιδῶν ὁ Ἡσαίας ἐκραύγαζεν. « Ὁ λαὸς ὁ πορευόμενος ἐν » σκότει, ἴδε φῶς μέγα· οἱ κατοικοῦντες ^{Ἠσ. 9. 2.} ἐν χώρα καὶ σκιᾷ θανάτου, φῶς λάμψει » ἐφ' ὑμᾶς. » Καὶ ὁ Εὐαγγελιστὴς δὲ Ἡλι- » ον ὠνόμασε τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν, ὅταν εἶπε. « Καὶ λίαν πρωτὶ τῆς μιᾶ σαββάτων ^{Μαρκ. 16. 2.} » ἔρχονται ἐπὶ τὸ μνημεῖον, ἀνατείλαντος » τοῦ Ἡλίου. » Καὶ ἐκάλεσεν ὁ Θεὸς τὸ φῶς, ^{Γεν. 1. 5.} ἡμέραν· καὶ τὸ σκότος ἐκάλεσε νύκτα· καὶ ἐγένετο ἑσπέρα, καὶ ἐγένετο πρωτὶ, ἡ- » μέρα μία. » Ἀκούεις; τὸ φῶς, λέγει, τὸ αἰ-

» σθητόν ὠνόμασεν ὁ Θεὸς ἡμέραν» αὐτὴ δὲ ἡ ἡμέρα ἐστὶν ἡ μία, ἡ γουὴ ἡ πρώτη τῶν λοιπῶν ἐξ ἡμερῶν τῆς ἐβδομάδος. Ἀκούσον νῦν καὶ τοὺς Εὐαγγελιστὰς μαρτυροῦντας, ὅτι εἰς τὴν ἡμέραν τὴν μίαν, ἡ γουὴ τὴν πρώτην τῆς ἐβδομάδος, ἡ τις ἔπειτα ὠνόμασθη Κυριακὴ ἀπὸ τοῦ ὀνόματος τοῦ Κυρίου, ἀνέτειλεν ἐκ τοῦ τάφου τὸ νοερὸν φῶς, τοῦτέστιν ὁ Χριστός.

Ματθ. 28
1. « Εἰς μίαν σαββάτων, λέγει ὁ Ματθαῖος,
Μαρκ. 16
2, 9. » λίαν πρωὶ τῆς μιᾶς σαββάτων ἀναστὰς
» δὲ πρωὶ πρώτη σαββάτου, διδάσκει ὁ
» Μάρκος: » Τῇ δὲ μιᾷ τῶν σαββάτων ὄρθρου βαθέως, κηρύττει ὁ Λουκάς: » Οὐ
Λουκ. 24
1. » σης οὖν ὀψίας τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνη τῇ μιᾷ τῶν
» σαββάτων, » ἐπιβεδαιοὶ ὁ Ἰωάννης. Βλέπεις οὖν, ὅτι ἐν ἡμέρᾳ Κυριακῇ καὶ τὸ κτιστὸν φῶς ἐδιμηνουργήθη, καὶ τὸ ἄκτιστον φῶς ἐφάνη τῇ Κυριακῇ; ἐκτίσθη τὸ ὑλικὸν φῶς, καὶ ἐφώτισε τὴν κτίσιν, τῇ Κυριακῇ ἀνέτειλε τὸ νοερὸν φῶς, καὶ κατηύγασε τῶν ἀνθρώπων τὸ γένος. Θαυμασῆ ἡ σχέσις καὶ ἡ ὁμοιότης τούτων τῶν δύο ἡμερῶν, ἐπειδὴ ἓνα καὶ τὸν αὐτὸν ἔχουσι ποιητὴν, τὸν Θεόν. Ὁ Θεὸς ἐποίησε τὴν πρώτην ἡμέραν τῆς πλάσεως τοῦ κόσμου, ὁ Θεὸς ἐποίησε καὶ τῆς ἀναπλάσεως αὐτοῦ τὴν πρώτην ἡμέραν, ἡ γουὴ τὴν ἡμέραν τῆς Χριστοῦ ἀναστάσεως.

Ἐπειδὴ δὲ κατ' αὐτὴν τὴν ἡμέραν, ἐν ἣ ὁ Χριστὸς ἀνέστη, κατηργήθη ὁ θάνατος ὁ κρατῶν τῶν ἀνθρώπων τὰ σώματα ἐν τῇ φθορᾷ χωρὶς τινος ἐλπίδος ἀναστάσεως, καὶ ἐσχυλεύθη ὁ ἄδης στερηθεὶς, τῶν ὑπ'

αὐτοῦ κατεχομένων δικαίων ψυχῶν, καὶ συναλῆθη τῷ ἀναστάντι Χριστῷ τὸ γένος τῶν ἀνθρώπων, καὶ ἀνέβη ὁ ἄνθρωπος εἰς ὕψος τοῦ προτέρου ὑψηλότερον, καὶ εἰς δόξαν λαμπροτέραν τῆς πρὸ τῆς πτώσεως δόξης, συγκληρονόμος γενόμενος τῆς Βασιλείας τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, τοῦ ὑπὲρ ἡμῶν ἐνανθρωπήσαντος, καὶ τὸν ἐχθρὸν διὰ τῆς ἀναστάσεως αὐτοῦ καταργήσαντος διὰ τοῦτο ἐνομοθέτησεν ὁ Θεός, ἵνα κατ' αὐτὴν τὴν ἡμέραν χαίρωμεν τῇ ψυχῇ, καὶ εὐφρανώμεθα τῷ πνεύματι τὴν πνευματικὴν καὶ ἀναφαίρετον χαρὰν. « Αὕτη
Ψαλ. 117.
24. » ἡ ἡμέρα ἣν ἐποίησεν ὁ Κύριος ἀγαλλιάσασθαι καὶ εὐφρανθῶμεν ἐν αὐτῇ. » Περὶ ταύτης δὲ τῆς ἀγαλλιάσεως καὶ εὐφροσύνης εἶπεν ὁ Θεὸς ἄνθρωπος πρὸς τοὺς ἰδίους μαθητάς. « Πάλιν δὲ ἄφομαι ὑμᾶς,
Ἰωάν. 16.
22. » καὶ χαρήσεται ὑμῶν ἡ καρδιά, καὶ τὴν » χαρὰν ὑμῶν οὐδεὶς αἶρει ἀφ' ὑμῶν. »

Ἀλλὰ διατὶ διέταξεν ὁ Θεὸς οὐ μόνον ἵνα χαίρωμεν καὶ εὐφραίνωμεθα ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ τῆς ἀναστάσεως, ἀλλ' ἵνα συστήσωμεν καὶ ἑορτήν; Διότι ἐν ταῖς ἑορταῖς τοῦ Θεοῦ χαίρομεν τῷ πνεύματι ἐν ταῖς ἑορταῖς ἡμεῖς ἐξ ὅχως συναθροίζομεθα εἰς τὰς Ἐκκλησίας κατὰ τὴν θεῖαν ἐντολὴν τὴν λέγουσαν. « Ἐν Ἐκκλησίαις εὐλογεῖτε
Ψαλ. 67.
26. » τὸν Θεόν, Κύριον ἐκ πηγῶν Ἰσραὴλ. » Ἐκεῖ δὲ συνερχόμενοι προσφέρομεν εὐλογίας, ὕμνους, δοξολογίας, εὐχαριστίας, προσκύνησιν, λατρείαν εἰς τὸν δημιουργὸν τῆς κτίσεως καὶ πλάσῃν ἡμῶν καὶ Σωτῆρα. « Ὅπου δὲ εἰσι δύο ἢ τρεῖς, πολλῶν
Ματθ. 18
20.

μᾶλλον ὅπου πολλοὶ, συνηγμένοι εἰς δόξαν τοῦ ὀνόματος τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐκεῖ ἐστὶν αὐτὸς ἐν μέσῳ αὐτῶν· ὅπου δὲ αὐτὸς, ἐκεῖ ἐστὶν ἡ εἰρήνη καὶ ἡ ἀληθινὴ χαρὰ τῆς ψυχῆς καὶ ἡ ἀγαλλίασις. Ἴνα δὲ παραστήσῃ ὅτι κατ' αὐτὴν τὴν μεγάλην ἑορτὴν χρέος ἔχουσι πάντες οἱ πιστοί, ἵνα συνέρχωνται εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, διὰ τοῦτο εἶπε. « Συ-
 » στήσαθε ἑορτὴν ἐν τοῖς πυκάζουσιν ἕως
 » τῶν κεράτων τοῦ θυσιαστηρίου. » Ἐορ-
 » τάσατε, λέγει, καὶ συναθροίσθητε ἐν τῇ
 Ἐκκλησίᾳ πάντες, ἄνδρες καὶ γυναῖκες,
 νέοι καὶ γέροντες, καὶ αὐτὰ τὰ μικρὰ
 παιδία· συνάχθητε πάντες, ἵνα δοξολο-
 γήσῃτε τὸν Χριστὸν τὸν ἀναστάντα ἐκ νε-
 κρῶν, καὶ συναναστήσαντα ὑμᾶς ἐκ τῆς
 φθορᾶς, καὶ οὕτως ἔλθη εἰς τὴν καρδίαν ὑ-
 μῶν ἡ πνευματικὴ χαρὰ καὶ ἡ θεία εὐ-
 φροσύνη.

Σημειῶσαι δὲ πρῶτον, ὅτι καὶ αὐτὴ ἡ μία καὶ πρώτη ἡμέρα, ἡγοῦν ἡ Κυριακὴ μετὰ τῶν ἄλλων ἐξ ἡμερῶν ἀνακυκλουμένη ποιῆ τὴν ἑβδομάδα, καὶ ὡσάκις δὲ καθ' ὅλον τὸ ἔτος ἀνακυκλοῦται, τὸσάκις καὶ ἡ ἀνάστασις τοῦ Χριστοῦ ἑορτάζεται· ἔχει ὁμοίως ἡ τοιαύτη ἑβδομαδιαία περίοδος τὴν πρώτην αὐτῆς ἀρχὴν ἀπὸ τῆς ἡμέρας τοῦ Πάσχα, ἣτις κυρίως καὶ καθ' αὐτὸ λογίζε-
 » ται ὡς αὐτὴ ἡ ἡμέρα, ἐν ἣ ὁ Χριστὸς ἀνέ-
 » σθη ἐκ νεκρῶν. Δεύτερον δὲ σημειώσον, ὅτι
 οὐδὲ ἄνθρωπος, οὐδὲ Ἄγγελος, ἀλλ' αὐτὸς ὁ Κύριος καὶ ἐποίησε καὶ διώρισε τὴν ἑορτὴν τῆς Χριστοῦ ἀναστάσεως. Ἐβεβαίωσε τοῦτο ὁ Προφητάναξ, εἰπὼν. « Αὕτη ἡ

» ἡμέρα ἦν ἐποίησεν ὁ Κύριος. Συστήσαθε
 » ἑορτὴν ἐν τοῖς πυκάζουσι. »

Πρεπόντως οὖν καὶ δικαίως τόσον πολλὴ καὶ μεγάλη ἐξαίρεσις καὶ τιμὴ καὶ δόξα ἐδόθη εἰς αὐτὴν τὴν ἡμέραν, καθότι αὐτὴν ἐδιώρισε ὁ Θεὸς εἰς ἀνάμνησιν τῆς τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν ἀναστάσεως, ἣτις ἐστὶν ἡ ἀπόδειξις τῆς εἰς αὐτὸν πίστεως καὶ τὸ θεμέλιον πάντων τῶν ὑπὸ τῶν εὐσεβῶν πιστευομένων. Ἐὰν δὲ αὐτὸ τὸ θεμέλιον ἀφέ-
 » λησῇ, καὶ ἡ πίστις ματαιοῦται καὶ τὰ πι-
 » στευόμενα. Διὰ τοῦτο ὁ πάνσοφος Παῦλος ἔγραφε πρὸς τοὺς Κορινθίους. « Εἰ δὲ
 » Χριστὸς οὐκ ἐγήγερται, κενὸν ἄρα τὸ
 » κήρυγμα ἡμῶν, κενὴ δὲ καὶ ἡ πίστις
 » ὑμῶν. Εἰ δὲ Χριστὸς οὐκ ἐγήγερται, μα-
 » ταία ἡ πίστις ἡμῶν· ἄρα καὶ οἱ κοιμηθέν-
 » τες ἐν Χριστῷ ἀπώλοντο. » Ἐὰν πληρο-
 » φορήσῃ τὸν ἄπιστον, ὅτι ὁ Χριστὸς ἀνέστη
 ἐκ νεκρῶν, αὐτὸς πιθεύει εὐθύς, ὅτι ὁ Χρι-
 » στὸς ἐστὶ Θεὸς ἀληθινός, δέχεται τοὺς εὐαγ-
 » γελικούς νόμους, περιμένει νεκρῶν ἀνάστα-
 » σιν, πείθεται ὅτι ἐστὶ κρίσις καὶ ἀνταπόδο-
 » σις καὶ μέλλουσα ζωὴ αἰώνιος, καὶ σέργει
 καὶ ὁμολογεῖ πάντα τὰ ὑπὸ τῆς χριστιανικῆς πίστεως διδασκόμενα.

Διὰ τοῦτο οὖν ὁ πανυπεράγαθος Θεὸς πληροφορῆσαι θέλων πάντας, ὅτι ὁ Χρι-
 » στὸς ἀνέστη ἐκ νεκρῶν, πρῶτον μὲν πολλοὺς
 αἰῶνας πρὸ τῆς Χριστοῦ ἀναστάσεως ἀπέ-
 » στειλεν ἄνδρας ἀγίους, οἵτινες καὶ διὰ
 συμβόλων καὶ διὰ προφητικῶν λόγων προ-
 » κατήγγειλαν τὴν τούτου ἀνάστασιν. « Ὁ μὲν
 Ἄβραάμ ἀγαλλόμενος ἐπεθύμησεν ἰδεῖν τὴν

ἴκλ.
117. 27

1. Κορ.
15. 14.
17. 18.

ἴκλ. 117
21, 27.

ἰωάν. 8.
56.

ἡμέραν τοῦ Κυρίου, καὶ εἶδεν αὐτὴν, καὶ ἐχάρη. Ἡμέρα τῆς χαρᾶς τοῦ Κυρίου ἐστὶν ἡ ἡμέρα τῆς ἐκ νεκρῶν ἀναστάσεως αὐτοῦ, εἶδε δὲ αὐτὴν, ὅτε ἐτέλεσε τὸ σύμβολον αὐτῆς· ἔδεσε τὸν Ἰσαὰκ, τὰ δὲ δεσμὰ σύμβολόν ἐῖσι τῆς σινδόνος, δι' ἧς ὁ ἀπὸ Ἀριμαθαίας Ἰωσήφ εἴλησε τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ· ἐθήκε τὸν Ἰσαὰκ ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ· σύμβολον τοῦτο τοῦ ἐν τάφῳ τεθέντος Χριστοῦ. Ἐλύθη ὁ Ἰσαὰκ τῶν δεσμῶν, καὶ ἀνέστη ἐκ τοῦ θυσιαστηρίου ζῶν· τοῦτο ἐστὶ τὸ σύμβολον τῆς ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ, ὅστις καὶ τῆς σινδόνης καὶ τοῦ σουδαρίου ἀποχωρισθεὶς, ἐξανέστη τοῦ τάφου, καὶ ζῆ εἰς τοὺς αἰῶνας. Ὁ δὲ Ἰωσήφ οὐκ ἐποίησε σύμβολα, ἀλλ' αὐτὸς ἐγένετο σύμβολον, τῆς μὲν πρὸς τοὺς ἐν κόσμῳ ἀνθρώπους ὑπὸ τοῦ Θεοῦ καὶ Πατρὸς ἀποστολῆς καὶ ὑπακοῆς τοῦ Χριστοῦ, καθότι καὶ αὐτὸς ὑπὸ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Ἰακώβ ἀπεστάλη πρὸς τοὺς ἀδελφούς αὐτοῦ. «καὶ ὑπακού-»
 «σας αὐτῷ ἦλθεν ἐν Ἀθηαίμ ὅπου ἦσαν»
 «αὐτοί·» τῆς δὲ ταφῆς τοῦ Χριστοῦ, ἐν λάκκῳ βλήθεῖς, τῆς δὲ ἀναστάσεως καὶ τῆς ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ γῆς δόθεισης τῷ Χριστῷ ἐξουσίας, ἐκ τοῦ λάκκου ἐξεληθὼν, καὶ ἐξ Αἰγύπτου ἐξουσίαν λαβὼν Βασιλικήν. Ποῖον δὲ ἄλλο σύμβολον ἐμφαντικώτερον τοῦ συμβόλου τοῦ Ἰωνᾶ, αὐτὸς σαφέστατα προστύπωσε τὴν μὲν, ταφὴν τοῦ Ἰησοῦ, ἐν τῇ κοιλίᾳ τοῦ κήτους ταφείς, τὴν δὲ τριήμερον ἀνάστασιν, μετὰ τρεῖς ἡμέρας ζῶν καὶ σῶος ἐκ τῆς κοιλίας τοῦ κήτους ἐξεληθὼν.

Καὶ ταῦτα μὲν εἰσι τῆς ἀναστάσεως τὰ σύμβολα, πολλὰ δὲ εἰσιν αἱ περὶ αὐτῆς Προφητεῖαι, ἐξ ὧν ἡμεῖς τὰς τοῦ προπάτορος τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ προβάλλωμεν, ὡς τῶν ἄλλων ἐπισημοτέρας. Ὁ Προφητάναξ Δαβὶδ τὴν τοῦ Χριστοῦ ἀνάστασιν προκαταγγέλλων, ἄλλοτε ἐψάλεν. «Ἀναστήτω ὁ Θεός,» ἔπειτα εὐθύς περιέγραφε τῆς ἀναστάσεως τὰ ἔργα, πρῶτον μὲν τὸν ἀφανισμόν τῆς διαβολικῆς ἐξουσίας, λέγων. «Καὶ διασκορπισθήτωσαν οἱ ἐχθροὶ»
 «αὐτοῦ, καὶ φυγέτωσαν ἀπὸ προσώπου»
 «αὐτοῦ οἱ μισοῦντες αὐτόν. Ὡς ἐκκλεί-»
 «πει καπνὸς ἐκλειπέτωσαν· ὡς τήκεται»
 «κηρὸς ἀπὸ προσώπου πυρός, οὕτως ἀπο-»
 «λύνται οἱ ἁμαρτωλοὶ ἀπὸ προσώπου»
 «τοῦ Θεοῦ.» Δεύτερον δὲ τὴν χαρὰν καὶ τὴν ἀγαλλίασιν τῶν δικαίων. «Καὶ οἱ»
 «δίκαιοι εὐφρανθήτωσαν· ἀγαλλιάσθωσαν»
 «ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, τερφθήτωσαν ἐν εὐ-»
 «φροσύνῃ.» Ἄλλοτε δὲ πάλιν προετοιμάσας τὴν καρδίαν αὐτοῦ διὰ τῶν θείων ἀναστάσεων, παρεκάλει θερμῶς ἵνα πληρωθῇ ταχέως ἡ τοῦ Χριστοῦ ἀνάστασις. «Ἐξεγέρθητι,»
 «ἔλεγεν, ἡ δόξα μου, ἐξεγέρθητι ψαλτή-»
 «ριον καὶ κιθάρα.» Ἀκούεις; τρία ὀνόματα εἶπεν εἰς τὸν Ἰησοῦν, δόξαν, ψαλτήριον, κιθάραν, διὰ τὴν Θεότητα, διὰ τὴν ψυχὴν, διὰ τὸ σῶμα. Ἐπειδὴ δὲ μετὰ πολλῆς εὐλαβείας καὶ κατανύξεως παρεκάλει, ἐπακούσας ὁ Θεὸς τῆς φωνῆς τῆς δεήσεως αὐτοῦ, ἀπεκρίθη καὶ ἐφάνερωσεν εἰς αὐτὸν τὸν καιρὸν τῆς ἐκ νεκρῶν ἀναστάσεως αὐτοῦ, εἰπὼν. «Ἐξεγερθήσομαι ὁρ-

Gen. 37.
17.

Mat. 67.
1. 2.

Mat. 50.
9.

» θρου.» Καθὼς δὲ εἶπεν, οὕτω καὶ ἐγένετο.
 Λουκ. 24
 1. διότι « Ὁρθρου βαθείως ἦλθον αἱ Μυρο-
 φόροι καὶ τὸν μὲν, λίθον εὔρον ἀποκεκυ-
 λισμένον ἀπὸ τοῦ μνήμειου, τὸ δὲ, σῶμα
 τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ οὐχ εὔρον. » Μετὰ δὲ
 ταῦτα κάλαμος γραμματέως ὄξυγράφου
 γενόμενος ὁ θεῖος Προφήτης ἔγραψε τὰ
 τοῦ ἁγίου Πνεύματος λόγια, τὰ περὶ τῆς
 Ψαλ. 117.
 24. ἡμέρας τῆς Χριστοῦ ἀναστάσεως. « Αὕτη
 » ἡ ἡμέρα ἦν ἐποίησεν ὁ Κύριος, ἀγαλλια-
 » σάμεθα καὶ εὐφρανθῶμεν ἐν αὐτῇ, καὶ
 » τὰ τούτων ἀκόλουθα. » Ὁ δὲ μεγαλο-
 φωνότατος Ἡσαΐας προσεκήρυξεν οὐ μόνον
 τὴν ἐκ νεκρῶν ἀνάστασιν τοῦ Σωτῆρος
 Χριστοῦ, ἀλλὰ καὶ τὴν ἔγερσιν τῶν νεκρῶν
 τῶν ἐξεληθόντων ἐκ τῶν μνημείων, ὅτε ὁ Ἰη-
 σους « Κράξας φωνῇ μεγάλη, ἀφῆκε τὰ
 » Πνεῦμα, » καὶ τὴν εὐφροσύνην πάσης
 τῆς γῆς διὰ τὴν ἰατρειάν τῆς προπατο-
 ρικῆς πληγῆς, καὶ τὴν σωτηρίαν τὴν
 ὑπὸ τῆς ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ προξενη-
 θεῖσαν τοῖς ἀνθρώποις. « Ἀναστήσονται
 » οἱ νεκροί, εἶπε, καὶ ἐγερθήσονται οἱ ἐν
 » τοῖς μνημείοις, καὶ εὐφρανθήσονται οἱ ἐν
 » τῇ γῆ· ἡ γὰρ δρόσος ἡ παρὰ σοῦ ἴαμα
 » αὐτοῖς ἐστί. »

Μετὰ δὲ τὰ προφητικά σύμβολα, καὶ
 τὰ σαφέστατα τῶν Προφητῶν κηρύγματα,
 αὐτὸς ὁ σεσαρκωμένος τοῦ Θεοῦ Λόγος,
 πρὸ τοῦ πάθους αὐτοῦ ἐφάνερωσε τὴν τρι-
 ἡμερον αὐτοῦ ἀνάστασιν, πρῶτον μὲν ἀλ-
 ληγορικῶς, εἰπὼν. « Δύσατε τὸν ναδὸν τοῦ-
 » τον. καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραις ἐγερῶ αὐ-
 » τόν. » Ἐπειτα ἀναγωγικῶς. « Ὡσπερ γὰρ

» ἦν Ἰωανᾶς ἐν τῇ κοιλίᾳ τοῦ κήτους τρεῖς
 » ἡμέρας καὶ τρεῖς νύκτας· οὕτως ἔσαι ὁ
 » υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ καρδίᾳ τῆς
 » γῆς, τρεῖς ἡμέρας, καὶ τρεῖς νύκτας. » Με-
 τὰ δὲ ταῦτα φανερά διὰ κυριολεξίας ἐδή-
 λωσε τὰ περὶ τῆς ἀναστάσεως αὐτοῦ, εἰ-
 πών. » Μέλλει δὲ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου πα-
 Ματθ. 17.
 22, 23. ραδίδοσθαι εἰς χεῖρας ἀνθρώπων, καὶ
 » ἀποκτενοῦσιν αὐτόν, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέ-
 » ρᾳ ἐγερθήσεται. » Καὶ ἐν αὐτῷ δὲ τῷ και-
 ρῷ τοῦ πάθους αὐτοῦ προεἶπε μετὰ ὑπο-
 σχέσεως τὴν ἐκ νεκρῶν αὐτοῦ ἀνάστασιν.
 « Πάντες ὑμεῖς σκανδαλισθήσεσθε ἐν ἐμοί. Ματθ. 26.
 31, 32. » ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ γέγραπται γάρ·
 Ζαχ. 13. 7. » πατάξω τὸν ποιμένα, καὶ διασκορπη-
 » σθήσονται τὰ πρόβατα τῆς ποιμνῆς.
 » Μετὰ δὲ τὸ ἐγερθῆναί με, προάξω ὑμᾶς
 » εἰς τὴν Γαλιλαίαν. »

Ἦκουσας δὲ τι ἐδίδαξαν ἡμᾶς περὶ τῆς
 Χριστοῦ ἀναστάσεως καὶ αἱ σήμερον ἀναγ-
 νωσθεῖσαι τῶν Ἀποστόλων πράξεις; Αὐ-
 ταὶ εἶπον, ὅτι ὁ Σωτὴρ ἡμῶν μετὰ τὴν
 ἀνάστασιν αὐτοῦ ἡμέρας τεσσαράκοντα
 ἐπαρρήσιάζετο ἐνώπιον τῶν Ἀποστόλων. Πραξ. 1. 3.
 » πολλοῖς τεκμηρίοις. » Ἐὰν δὲ μελετή-
 » ῃς τὰ Ἱερὰ Εὐαγγέλια, βλέπεις καὶ
 ποσάκις, καὶ πῶς, καὶ ποῦ, καὶ εἰς ποί-
 ους ἐφάνη ὁ Ἰησοῦς Χριστός, ἵνα ἀποδείξῃ
 ὅτι ἀνέζη ἐκ νεκρῶν. βλέπεις ἐκεῖ τὰ ση-
 μεῖα καὶ θαύματα ὅσα ἐποίησε μετὰ τὴν
 ἀνάστασιν· ἐκεῖ βλέπεις ὅτι εἰσηλθὲς δις
 « Τῶν θυρῶν κεκλεισμένων, ὅπου ἦσαν οἱ
 » Μαθηταὶ συνηγμένοι. » Καὶ ὅτι εἰς τὴν
 Ἰωάν. 20.
 19, 26. Ἐμμαοῦς, ὅταν ἔκοψε τὸν ἄρτον ἐνώπιον

Ἰωάν. 2.
19.

Ματθ. 12.
40.

Ἰωάν. 21
1. 6. 9.

τῶν δύο Μαθητῶν, εὐθὺς « Ἄφαντος ἐγένε-
» το ἀπ' αὐτῶν. » Καὶ ὅτι ἐπὶ τῆς θαλάσ-
σης τῆς Τιβεριάδος, ὅταν εἶπε πρὸς τοὺς
μαθητὰς αὐτοῦ· « Βάλετε εἰς τὰ δεξιὰ μέ-
» ρη τοῦ πλοίου τὸ δίκτυον, » τότε τοσοῦ-
τον πλῆθος ὀψαρίων συνεκλείσθη εἰς τὸ
δίκτυον, ὥστε οὐκ ἐδυνήθησαν ἐλκύσαι αὐ-
τό. Ἀλλὰ καὶ ἡ ἐπὶ τῆς παραθαλασσίας
ἐκείνης εὐρεθεῖσα τότε ἀνθρακιά, καὶ τὸ
ὀψάριον, καὶ ὁ ἄρτος τεκμήρια ἦσαν τῆς
παντοδυναμίας τοῦ ἐκ νεκρῶν ἀναζάντος
Χριστοῦ.

Λουκ.
11.

24. ἤσαν φλυαρίαί. « Καὶ ἐφάνησαν ἐνώπιον αὐ-
» τῶν ὡσεὶ λῆρος τὰ ῥήματα αὐτῶν, καὶ ἠ-
» πίσουν αὐταῖς. » Ὅταν δὲ οἱ ἑνδεκα ὀφ-
θαλμοφθῶς εἶδον αὐτὸν εἰς τὸ ὄρος τῆς
28. Γαλιλαίας, καὶ τότε τινὲς ἐξ αὐτῶν ἐδί-
17. σασαν. Μετὰ ταῦτα οἱ πιεσύσαντες ἐσπού-

δαζον πληροφορησαὶ τὸν Θωμᾶν, ὅτι ὁ
Χριστὸς ἀληθῶς ἀνέστη ἐκ νεκρῶν. Ἡμεῖς,
ἔλεγον πρὸς αὐτὸν, εἶδομεν αὐτόν, εἶδομεν
τὰς χεῖρας καὶ τὴν πλευρὰν αὐτοῦ, ἠκού-
σαμεν τῆς φωνῆς αὐτοῦ, ὅτε εἶπεν· « Εἰρήνη ^{Ἰωάν. 20.}
ὑμῖν. » Αἰσθάνθημεν τοῦ ἐμφυσήματος αὐ- ^{19. 22.}
τοῦ, ὅτε ἐνεφύσησε, καὶ εἶπεν ἡμῖν· « Λά-
» βετε Πνεῦμα ἅγιον. » Αὐτὸς δὲ ἀπεκρίνατο
πρὸς αὐτούς, Ἐγὼ οὐδὲ πειθομαι, οὐδὲ πι-
σεύω. « Ἐὰν μὴ ἴδω, εἶπεν, ἐν ταῖς χερσίν ^{Αὐτ. 25.}
» αὐτοῦ τὸν τύπον τῶν ἥλων, καὶ βάλω τὸν
» δάκτυλόν μου εἰς τὸν τύπον τῶν ἥλων,
» καὶ βάλω τὴν χεῖρά μου εἰς τὴν πλευρὰν
» αὐτοῦ, οὐ μὴ πισεύσω. » Ὡ καλὴ ἀπιστία
τοῦ Θωμᾶ, πίσεως καὶ βεβαιώσεως μήτηρ.
Εἶδε τέλος πάντων ὁ μακάριος τοὺς τύ-
πους τῶν ἥλων, ἔβαλε τὴν χεῖρα αὐτοῦ εἰς
τὴν λογχευθεῖσαν πλευρὰν, καὶ πιεσύσας
ἐβόησεν, « Ὁ Κύριός μου καὶ ὁ Θεός μου. » ^{Αὐτ. 28.}
Καὶ αὐτὸς μὲν ταῦτα βοήσας, τὸν κόσμον ^{29.}
ἐπληροφόρησεν· ὁ δὲ θεάνθρωπος μακαρι-
σμοῦ ἠξίωσε τοὺς μὴ ἰδόντας καὶ πιεσύσαν-
τας. « Μακάριοι οἱ μὴ ἰδόντες καὶ πιεσύ-
» σαντες. » Ταῦτα δὲ πάντα ὁ Θεὸς ὠκο-
νόμησεν, ἵνα μάθῃ ὁ κόσμος ὅλος, ὅτι οἱ
Ἀπόστολοι οὐχ ἀπλῶς καὶ ἀνεξετάσως ἐπί-
σευσαν, ὅτι ὁ Χριστὸς ἀνέστη ἐκ νεκρῶν, ἀλ-
λ' ἐξετάσαντες καὶ ἐρευνήσαντες, καὶ διὰ ἰ-
σχυρῶν καὶ ἀναντιρρήτων ἀποδείξεων πει-
σθέντες, ἐπίσευσαν καὶ ἐπληροφορήθησαν·
ταῦτα δὲ μαθόντες πάντες οἱ ἄνθρωποι, πι-
σεύσωσιν, ὅτι ὁ Χριστὸς ἀνέστη ἐκ τῶν νε-
κρῶν· ἐπὶ τούτῳ δὲ τῷ θεμελίῳ οἰκοδομη-
θέντες, πισεύσωσιν εἰς πάντα ὅσα ἢ εἰς Χρι-

ζὸν πίσις διδάσκει, πισεύσαντες δὲ, τῆς αἰ-
ωνίου ἀπολαύσωσι τοῦ Χριστοῦ Βασιλείας.

Ἄδελφοί μου ἀγαπητοί, ἡμεῖς ἠκούσατε
τὰ μεγαλεῖα ταύτης τῆς ἡμέρας, καὶ τὰς
ἀποδείξεις τῆς ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ, ἐμά-
θετε δὲ καὶ διὰ ποῖον σκοπὸν ὁ Θεὸς προ-
σέταξεν, ἵνα ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ ἐορτὴν συγ-
κροτοῦντες πανηγυρίζωμεν. Μηδεὶς οὖν εἰς
ταύτην τὴν ἀγίαν ἡμέραν μολύνη ἑαυτὸν
διὰ τοῦ ρύπου τῆς ἀμαρτίας. Ἐν τῇ ἡμέ-
ρᾳ, ἐν ἣ ἀνέτειλε τὸ φῶς τὸ φωτίζον τὴν
ψυχὴν σου, μὴ πέσης εἰς τὸ σκότος τῆς
ἀμαρτίας, τὸ κατασκοτίζον τὸν νοῦν σου.
Ταύτην τὴν ἡμέραν, ἣν ἐποίησεν ὁ Θεὸς διὰ
τὴν σωτηρίαν σου, μὴ ποιήσης αὐτὴν ἡμέ-
ραν τῆς ἀπωλείας σου. Αὐτὴ ἡ ἡμέρα ἐστὶν
μέρα ἀγαλλιάσεως καὶ εὐφροσύνης πνευ-
ματικῆς· ἡ ἀρετὴ δὲ, ὡς ἔργον Θεοῦ, γε-
μίζει τὴν ψυχὴν χαρᾶς καὶ ἀγαλλιάσεως· ἡ
δὲ ἀμαρτία, ἣτις ἐστὶν ἔργον τοῦ διαβόλου,
καταθυθίζει αὐτὴν εἰς τὸ πέλαγος τῆς αἰ-
σχύνης καὶ τῆς θλίψεως. Μὴ οὖν λυπῆσης
τὴν ψυχὴν σου διὰ τῶν ἔργων τῆς ἀμαρ-
τίας, ἀλλ' εὐφρανῶν αὐτὴν διὰ τῶν κατορ-

θωμάτων τῆς ἀρετῆς. Ἡ σήμερον ἡμέρα
ἐστὶν ἐορτῶν ἐορτὴ καὶ πανήγυρις πανηγύ-
ρων. Ἐορτάσατε οὖν, διότι « Τὸ Πάσχα
» ἡμῶν ὑπὲρ ἡμῶν ἐτύθη Χριστός. » Πανηγυ-^{1. Κορ. 5.}
ρίσατε, πλὴν « Μὴ ἐν ζύμῃ παλαιᾷ, μηδὲ ἐν
» ζύμῃ κακίας καὶ πονηρίας, ἀλλ' ἐν ἀζύ-
» μοις εὐκρινείας καὶ ἀληθείας. » Ἐορτάσα-
τε, ναί, πλὴν « Περιπατήσατε εὐσχημόνως ^{Ῥωμ. 13.}
» ὡς ἐν ἡμέρᾳ· μὴ κώμοις καὶ μέθαις, μὴ ^{14.}
» κοίταις καὶ ἀσελγείαις, μὴ ἔριδι καὶ ζή-
» λῳ· ἀλλ' ἐνδύσασθε τὸν Κύριον Ἰησοῦν
» Χριστόν, καὶ τῆς σαρκὸς πρόνοιαν μὴ ποι-
» εῖσθε εἰς ἐπιθυμίας. » Πανηγυρίσατε, ναί,
πλὴν ὡς πρέπει εἰς τοὺς Χριστιανούς. Εὐ-
φράνθητε, πλὴν πνευματικῶς, καὶ « Μὴ με-^{Ἐφ. 5.}
» θύσκεσθε οἴνω, ἐν ᾧ ἐστὶν ἀσωτεία, ἀλλὰ ^{18, 20.}
» πληροῦσθε ἐν Πνεύματι, λαλοῦντες ἑαυ-
» τοῖς ψαλμοῖς καὶ ὕμνοις καὶ ᾠδαῖς πνευ-
» ματικαῖς· ᾄδοντες καὶ ψάλλοντες ἐν τῇ
» καρδίᾳ ὑμῶν τῷ Κυρίῳ· εὐχαριστοῦντες
» πάντοτε ὑπὲρ πάντων, ἐν ὀνόματι τοῦ
» Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, τῷ Θεῷ καὶ
» Πατρὶ. Ἀμήν.